

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

IX. Aberratio ab instituto in rebus pijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT IX.

Aberratio ab instituto in rebus pijs.

GRAVIS error, eoque maior, quo sub pietatis pretextu fallit insequentem ducitque Religiosum sub boni specie ad instituti sui alienissima: neque enim quia in se bona, ideo omnibus amplectenda sunt. quanta medicamenta multis fuerunt noxia? Et quis potest grauior error in humanis esse, quam omnes ad eadem cogere, iisdem fouere & pascere, iisdem mederi velle, eadem munia & onera, remedia eadem præscribere? Nullum prope vitæ genus est, in quo non reperies aliqua laudanda; non tamen ideo imitanda omnibus. Nullum Religiosum institutum, in quo non plurima videas admiratione decusque merentia: non tamen omnia ad omne institutum traducenda. Nam cum discrimina necesse sit esse Religionum variarum; confundit ille decorem, quem in hac varietate grata memoria decurrimus, quicumque omnia ad omnes transferre conatur. Suos cuique limites præscripsit dictauitque Spiritus sanctus, suis iussit moribus contineri. non transgrediamur hæc

calo

cælo data in primis Religionis parentibus
monita, ne plus aliquid, & supra cæli pru-
dentiam sapere videamur. Hinc illa Sa-
pientis monita: *Ne transgrediaris terminos* Prou.
antiquos, quos posuerunt patres tui. 22.

Nobile institutum est SS. Augustini,
Benedicti, Bernardi, Norberti, Domini-
ci, Francisci; sed sua cuique stat gloria, or-
namenta sua: quæ si quis in agrum suum
transferat, erret. neque enim eadem fert
omnia tellus. alia atque alia pro regionum
terrarumque conditione, spera. omnia si
omni loco cogites, falleris: vt iam è loco-
rum varietate rerum discrimina enascan-
tur; illa calido, illa tepenti, frigido etiam
non pauca, humido plurima; sunt quæ sic-
co gaudent solo. Eadem propè reperies in
variorum Ordinum situ vario, Spiritu san-
cto seminatore, rigatore, fotore & altore.

Quare vt grauissimus sæpè error esset,
ex aliena republica in suam leges velle
transferre, cum alias atque alias diuersi
hominum mores, ingenia, loci conditio,
aliaque id genus postulent; ita grauior et-
iam error foret, ex aliena Religiosa familia
decerpere ea velle, quæ in tuam transfe-
ras: cum ferè ita inter se connexa sint o-
mnia, vt qui vnum loco mouerit, plurima
mouere cogatur, magnamque illius par-
tem

tem veteri decore suo spoliare. Quòd si noua aliunde euocata ac mutuata in se ruerit, in vno cōsistere non poterit; sed ad magnam receptarum antè, longaque annorum experientia probatarum rerum mutationem compelletur. quo fit, vt aliam respublica videri meritò possit, priore forma mutuatio hoc colore deuenulata: imò monstrum è differentibus coagmentatum; vt si quis è variarum gentium vestibus moribusque vestem vnã, rempublicam vnã statuatur; si quis è variis animalibus animal vnũ, equino capite, bubulo pectore, ceruinis pedibus, elephantis proboscide.

Et persuadere sibi quisque debet, quidquid à primigenio spiritu degenerat, ruinam proximum esse. transit enim quasi in aliam familiam, ad aliena castra, ad alienas aquilas, alteriusque ducis imperia, quisquis moribus alios profitetur, alienis que induitur armis; vt non immeritò militem credas, alieno sacramento obstrictum. Sane aurigæ fortiter orbitæ insistent. nam vt vicinior planities sit ac planior, fors tamen ea ducet ad faxa, ad dubios exitus, ad inuia. prudentissimus tutissimis notisque inhæret; temerarius incerta amplectitur, & perignota decurrit. sapiens trita incedit
semi-

semita; per inuia viam sibi sternit imprudens.

Nec minor illorum error est, qui non ex alieno agro, sed è cerebro suo nouè inuenta, quia pia, quia ad salutem aliorum, traducunt ad vitæ genus suum, degenerantes à maiorum placitis, & non pauca atroxentes nobili Religionis suæ vertici, quæ nulla retro nouit ætas. Non sunt hæc viri prudentis, & instituti sui amantis: sunt proprio iudicio fidentis, & de suo cerebro nouum institutum fabricantis. tales enim cum paulatim suos à maiorum moribus abducant, adducantque ad suos, ad aliud vitæ genus suum, non maiorum transferunt; vt ignari propè rerum, aliam omnino à maioribus faciem paulatim introductam ingemiscamus: quam eò difficilius eluimus, quò quæ sub pietatis prætextu immissa sunt, altiùs resederunt.

Et sanè tales aut ignorantia rerum suarum labi necesse est, aut ambitioso nominis sui fastigio, aut quadam proprii iudicij pertinacia, aut denique imprudenti spiritualis profectus zelo. quidquid dixerimus, non leuis culpa est. Nam siue tam ignarus rerum sit, vt quæ stabiliendæ Religioni necessaria sunt, ignoret; siue veteris pertractatus nominis, ad nouum nouo fastu co-

gitationes flectat; siue nimia sui fiducia longiùs quàm par est in nouarum rerum delectu prouehatur; siue fatuo denique zelo feratur in aliena, domestica fastidiosa, ubique culpa est, nec excusationi locus.

Dæmonū ferè fraudibus obnoxij sunt, qui suo fidentes iudicio, noua sibi placita commentantur, facti sibi ipsis legiflatore ac magistri. quibus ferè contingit quod agroteo, peritissimorū medicorum manum negligenti, deque suo cerebro medicamenta sibi in interitum commentantur: quodque secundo prosperoque vento nauiganti, sed aliò vela vertenti, factus sibi ventus & infelix exitus. Et sanè periculi plenissima res, à maiorū placitis tot lacrymis rigatis, tot sanctissimorum virorum moribus comprobatis, recedere; aut de suo illis post tot magnorum testata exempla, addere aliquid aut demere. magna sanè in hac re circumspectio opus est. Solet enim diabolus illos imitari qui lapidissimis quibusque rebus venena miscens, quo faciliùs incautos in errorem & interitum trahant: vt sub bonarum rerum prætextu, ac perfectionis studio, in immania præcipitia trahat. neque enim quæ apertam malignitatē improbitatemque continet

tinent timentibus Dominum propinabit; scit enim se repellendum. nec quisquam palam porrecta venenaprudens haurit, sed electissimis intersparsa inscius transmittit: vt dum auidus in cibum fertur, mortem celerius accersat.

Remedia.

Occurrendum proinde est huic malo ingenti conatu, & ad viuum refecanda malorum radices, ne pullulent in interitum sementis bonæ. Cautè etiam prudenterque inuigilandum huic malo, ne grandi paulatim auctu occupet & depascat intima; eoque maiori prouidentia opus est, quo sub prætextu ac specie boni trahimur in nocitura, & interitum depropinquo sub amica specie iaculantia.

Accedat frequens lectio eorum quæ instituti propria sunt. plurima enim ab instituti ignorance nascuntur ab eo aliena.

Amoris instituti sui prouocatio. neque facile ab eo aberrabit, qui illius affectum altè in animum immisit: hinc ille, antè propositis ignibus, in illos insiliet; quàm ab instituto deflectat.

Nihil nouè instituere, sine seria & repetita in arduis deliberatione, ac ne in tenuiori-

ori-

oribus quidem, quidquam è voluntate sua aliis inconsultis statuere: nec minùs se specta habere diuersa à maiorum & instituti moribus, quàm vestem Ordinis & instituti alieni.

Suspectissima omnia habere, quæ aliosum ab instituto deflectunt, aut à maiori semita recedunt: etiam in optimis, quæque magni speciem præ se boni ferunt, si peregrina sunt, neque domi nostræ natæ, nec Religioni consueta, timidè ac lente procedere, ac non nisi matura grauique non vna præuia deliberatione, idque cum iis qui & intelligentes, & instituti amantes sunt: sæpe apud animum suum voluendo, quò hæc tendant, quò ducant euntem; quid sperari ex his, quid timeri possit; à quo spiritu nata: subita, & tanquam à musto è torculari adhuc spumantia, aut ab igne calentia sint; an verò à matura seriæque meditatione, maiorumque placitis promanantia.

Iuuabit in primis nihil, quod nouitatem quoquomodo redolet, aggredi inconsulto Præfecto spiritus, multaque ad Deum prece, & sacrificiis præmissis.

Frequens etiam consideratio finis ad quem vocati sumus: à quo aberrasse, ab omnibus aberrasse est. qui verò à mediis ad illum

illum ducentibus aberravit, à fine decessisse arbitrandus est. facit hoc quisquis à præscriptis in Religione mediis recedit.

CAPVT X.

Auersio aut uniuersim ab instituto, aut aliquibus instituti propriis.

QVÆ res extremæ ruinæ proxima, & periculi plenissima est, & ferè à superbia nata; cùm quis iudicium suum auctoris instituti, totque magnorum in Religione virorum, decretisq; Pontificiis præferat: aut certè à desiderii commodorum corporis proficiscitur.

Hinc videmus eos qui aut carne, aut nominis sui gloria pulsantur, cùm desperauerint ea in Religione consequi, paulatim ad instituti derogationem descendere; vthoc quasi pallio vitia sua tegant. Sane vbi inceperit animus se his irretire, singulaque institutionis suæ, humano sensu suo, non maiorum placitis, non tantorum annorum confirmationibus, non maximorum Deoque gratissimorum virorum comprobationibus discutere; non multum ab extremo periculo abesse potest.

Desi.